

Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Кафедра фінансово-економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної
роботи
О.В. Когутюк
2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВКП 4 ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ
ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Підготовки – бакалаврів

Галузі знань – 07 Управління та адміністрування

Спеціальності – 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Денної форми навчання

Факультет педагогіки та фінансово-економічної діяльності

2021 – 2022 навчальний рік

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» для студентів галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансово-економічних дисциплін В.М.Бабій

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри фінансово-економічних дисциплін (Протокол №1 від 30 серпня 2021 року)

Завідувач кафедри фінансово-економічних дисциплін,
кандидат економічних наук _____ Н. В. Євдокимова

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		2-й
Загальна кількість годин – 90 годин		Семестр
		2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год., самостійної роботи студента – 2 год.	Освітній ступінь: Бакалавр	Лекції
		20 год.
		Практичні
		29 год.
		Самостійна робота
		39 год.
		Індивідуальні завдання:
		–
Вид контролю:		
Залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладення навчальної дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів підприємства” є: оволодіння студентами базовими знаннями з практичних питань організації фінансової діяльності суб’єктів господарювання різних форм організації бізнесу.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів підприємства” є: вивчення змісту та основних напрямків фінансової діяльності підприємств, способів і методів забезпечення ліквідності підприємства та його фінансової рівноваги, методів формування власного та позичкового капіталу підприємства, особливостей фінансової діяльності суб’єктів господарювання у сфері

зовнішньоекономічних відносин та організації фінансових взаємовідносин підприємств з державою, оволодіння практичними навиками використання можливих форм фінансування підприємств, методами та прийомами фінансового контролінгу.

2.3. Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

2.3.2. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність;

СК011. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

2.4. Результати навчання

Під час практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають уміння та навички:**

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно – наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів підприємництва, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері державних фінансів;

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності;

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів;

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 90 год., із них 20 год. – лекції, 25 год. – семінарські заняття, 39 год. – самостійна робота.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» завершується заліком.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні основи фінансів суб'єктів підприємництва

Тема 1. Основи фінансів підприємства (лек. 2 год., семінар 2 год.)

Лекція 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва. Система фінансових відносин підприємства. Фінансово – економічні цілі підприємства. Організація фінансової роботи на підприємстві.

Семінарське заняття 1. Поняття фінансового механізму підприємства та характеристики його основних складових.

Тема 2. Теоретичні джерела фінансової діяльності підприємств (лек. 2 год., семінар 2 год.).

Лекція 2. Загальна характеристика класичної та неокласичної теорій фінансування. Теорема іррелевантності. Теорія оптимізації портфеля інвестицій. Модель оцінки дохідності капітальних активів. Неоінституційна теорія фінансування.

Семінарське заняття 2. Елементи теорії управління фінансами суб'єктів підприємництва.

Тема 3. Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу (лекц. 2 год., семінар 2 год.)

Лекція 3. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання різних організаційно – правових форм.

Семінарське заняття 3. Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу.

Тема 4. Формування власного капіталу підприємства (лек.2 год., семінар 2 год.)

Лекція 4. Капітал підприємства, його економічна сутність та складові.

Семінарське заняття 4. Формування власного капіталу підприємства.

Тема 5. Внутрішні джерела фінансування підприємства (лекц. 2 год., семінар 2 год.)

Лекція 5. Внутрішні джерела фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств.

Семінарське заняття 5. Класифікація внутрішніх джерел фінансування підприємства.

Тема 6. Дивідендна політика підприємства (семінар 2 год.)

Семінарське заняття 6. Зміст, значення та основні завдання дивідендної політики. Фактори та інструменти дивідендної політики.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Фінансові аспекти діяльності підприємства.

Тема 7. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів (лекц. 2 год., семінар 2 год.).

Лекція 6. Позичковий капітал підприємства, його ознаки та складові.

Семінарське заняття 7. Діяльність підприємства по залученню позичкового капіталу.

Тема 8. Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства (лекц. 2 год., семінар 2 год.)

Лекція 7. Фінансові аспекти реорганізації підприємства.

Семінарське заняття 8. Реорганізація як специфічний напрям фінансової діяльності підприємств.

Тема 9. Фінансове інвестування підприємства (лекц. 2 год., семінар 2 год.)

Лекція 8. Сутність і класифікація фінансових інвестицій підприємства.

Семінарське заняття 9. Методи оцінки фінансових інвестицій.

Тема 10. Оцінювання вартості підприємства (лекц. 2 год., семінар 2 год.)

Лекція 9. Економічна сутність оцінки вартості підприємства.

Семінарське заняття 10. Завдання і принципи оцінки вартості підприємства.

Тема 11. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства (лекц. 2 год., семінар 2 год.)

Лекція 10. Фінансова діяльність підприємства у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Семінарське заняття 11. Сутність та принципи фінансової діяльності підприємства у сфері ЗЕД.

Тема 12. Фінансовий контролінг на підприємстві (семінар 2 год.)

Семінарське заняття 12. Зміст та функції фінансового контролінгу.

Тема 13. Бюджетування на підприємстві (семінар 1 год.)

Семінарське заняття 13. Сутність та значення бюджетування на підприємстві. Принципи та способи бюджетування

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назва розділів і тем	Разом годин	З них		
			лекції	семін. заняття	самост. робота
1	2	3	4	5	6
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ					
1	Основи фінансів підприємства	6	2	2	2
2	Теоретичні джерела фінансової діяльності підприємств	7	2	2	3
3	Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу	7	2	2	3
4	Формування власного капіталу підприємства	6	2	2	2
5	Внутрішні джерела фінансування підприємства	7	2	2	3
6	Дивідендна політика підприємства	5		2	3

Модульна контрольна робота		2		2	
Всього		40	10	14	16
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ					
7	Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів	7	2	2	3
8	Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства	8	2	2	4
9	Фінансове інвестування підприємства	7	2	2	3
10	Оцінювання вартості підприємства	7	2	2	3
11	Зовнішньоекономічна діяльність підприємства	8	2	2	4
12	Фінансовий контролінг на підприємстві	5	-	2	3
13	Бюджетування на підприємстві	4	-	1	3
Модульна контрольна робота		2		2	
Залік		2		2	
ВСЬОГО		50	10	17	23
РАЗОМ		90	20	31	39

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль I. Теоретичні основи фінансів суб'єктів підприємництва		
1	Поняття фінансового механізму підприємства та характеристики його основних складових	2
2	Елементи теорії управління фінансами суб'єктів підприємництва.	2
3	Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу.	2
4	Формування власного капіталу підприємства	2
5	Класифікація внутрішніх джерел фінансування підприємства.	2
6	Фактори та інструменти дивідендної політики.	2
Змістовий модуль II. Фінансові аспекти діяльності підприємства		
7	Діяльність підприємства по залученню позичкового капіталу.	2
8	Реорганізація як специфічний напрям фінансової діяльності підприємств.	2
9	Методи оцінки фінансових інвестицій	2

10	Завдання і принципи оцінки вартості підприємства.	2
11	Сутність та принципи фінансової діяльності підприємства у сфері ЗЕД.	2
12	Зміст та функції фінансового контролінгу	2
13	Принципи та способи бюджетування	1
	Разом	25

6. Теми практичних занять
не передбачені навчальним планом

7. Теми лабораторних занять
Не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль I. Теоретичні основи фінансів суб'єктів підприємництва		
1	Фінансова діяльність у системі функціональних завдань фінансового менеджменту підприємства.	2
2	Фінансова, операційна та інвестиційна діяльність підприємства.	3
3	Критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу.	3
4.	Статутний капітал, його економічний зміст і порядок формування.	2
5.	Порівняльна характеристика внутрішніх і зовнішніх джерел формування власного капіталу підприємства.	3
6	Взаємозв'язок дивідендної політики і самофінансування підприємства. Порядок нарахування дивідендів.	3
Змістовий модуль II. Фінансові аспекти діяльності підприємства		
7	Кредитоспроможність підприємства. Якісні та кількісні критерії кредитоспроможності.	3
8	Загальні передумови реорганізації суб'єктів господарювання: нормативно-правові та фінансово-економічні.	4
9	Методи оцінки фінансових інвестицій при відображенні їх у фінансовій звітності	3
10	Методичні підходи до оцінки вартості підприємства.	3
11	Види зовнішньоекономічних операцій. Правила ІНКОТЕРМС.	4
12	Внутрішній аудит, консалтинг та методологічне забезпечення в системі функцій контролінгу.	3
13	Система бюджетів на підприємстві	3
	Разом	39

9. Індивідуальні завдання
не передбачені навчальним планом

10. Методи навчання

**I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності
- за джерелом інформації:**

Словесні методи		
Лекція	Має інформаційний характер, чіткий план. Структура лекції підпорядковується логіці предмета	Стимулює конкретно-образне мислення, активізує логічне
Пояснення	Доказовий виклад матеріалу, пов'язаний з вивченням правил, економічних законів, господарських явищ, вимог нормативного законодавства	Застосовують на лекціях, під час практичних, лабораторних занять, консультацій тощо
Розповідь	Дає послідовний виклад ознак, особливостей, якостей предметів та явищ (опис окремої категорії, поняття тощо)	Застосовують на лекціях, практичних заняттях як фрагмент
Бесіда	Розмова викладача зі студентами на підставі чіткої системи, заздалегідь визначених запитань, які підводять слухачів до активного засвоєння системи фактів, нового поняття або закономірностей	Застосовується на лекціях, практичних заняттях
Інструктаж	Має інформативний локальний характер, дуже близький до розпорядження алгоритмічного типу. Активна роль належить викладачу	Застосовується при наданні вказівок до виконання домашнього завдання, заповнення первинних документів та форм звітності тощо
Наочні методи		
Спостереження	Забезпечує безпосереднє сприйняття явищ дійсності (господарського процесу, роботи обліково-економічного апарату)	Застосовується під час проходження виробничої та переддипломної практики
Ілюстрація, демонстрація	Показ ілюстрованих посібників, макетів бухгалтерських документів, фінансової, податкової, статистичної звітності, плакатів, малюнків на дошці, таблиць тощо. Ілюстрація передбачає показ матеріалів у статичному вигляді	Застосовується на лекціях, під час практичних занять, тощо
Практичні методи		
Вправа	Полягає у повторенні певних дій, під час яких виробляють уміння та навички застосування набутих знань як у звичайних, так і незвичайних умовах	Застосовують на практичних заняттях
Тренувальна вправа	Виконуються за певним зразком, інструкцією	
Тести	Виконуються самостійно	

- за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

- за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

- за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

11. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи фінансового менеджменту» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система контролю знань та умови складання екзамену. Навчальна дисципліна «Фінансовий ринок» оцінюється за модульно-рейтинговою системою.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною системою. Дисципліна складається з двох змістових модулів. Перший змістовний модуль – 36 балів, другий – 44 бали.

Підсумковою формою контролю є залік. На залік виносяться вузлові питання, типові та творчі завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ.

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Мінімальний допусковий бал – **35**. Система отримання балів накопичувальна. Оцінка за залік – 20 балів.

Розподіл балів за рейтинговою системою оцінювання

Кількість балів за модуль	Модулі		Залікова оцінка	Сума підсумкового контролю
	20			
За змістовні модулі	ЗМ1	ЗМ2	20	100
	10	10		
За видами робіт	Семінар	Семінар		
Відповіді при опитуванні	3	3		
Активність на заняттях	1	1		
Виконання СРС, підготовка рефератів	1	1		

Поточний контроль

Поточне тестування та самостійна робота														
Змістовий модуль I							Змістовий модуль II							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Мкр	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	Мкр
4	4	5	5	4	4	10	5	5	5	5	5	5	4	10
36							44							
100														

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

№ з/п	За шкалою ВГПК (в балах)	За шкалою ECTS	За національною шкалою
1	90-100	A	Відмінно
2	82-89	B	Добре
3.	75-81	C	Добре
4	64-74	D	Задовільно
5	60-63	E	Задовільно
6	35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
7	1-34	F	Незадовільно без можливості повторного складання

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у таблиці

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
відмінно	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
добре	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
задовільно	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової

	діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
незадовільно	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

12. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт).

13.Рекомендована література

1. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства: Підручник. - 2-ге вид., перероб. і доп. / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов, П.І. Орлов, К.Я. Петрова. - Київ : Либідь, 2013. - 384 с
2. Воловець Я.В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. – К.: Алерта, 2015. – 199 с.
3. Положення про порядок реструктуризації підприємств: Затв. наказом ФДМУ від 7 лютого 2001 р. № 175 // Про приватизацію: Держ. інформ. бюл. — 2001. — № 4. — С. 12–15.
4. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: Монографія. — К.: Вид-во КНТЕУ, 2001. — 589 с.
5. Мендрул О.Г. Управління вартістю підприємств: Монографія. – К., 2002. – 347 с.
6. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання [Текст] : навч. посібник / О.О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2018. – 554 с. (кількість примірників, наявних у бібліотеці ЖДТУ – 10).
7. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник / Г.І. Філіна. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 320 с.
8. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч.-метод. по-сіб. для самост. вивч. дисц. / [О.О. Терещенко, Я.І. Невмержицький, А.П. Куліш та ін.]; за заг. ред. О.О. Терещенка. – К.: КНЕУ, 2006. – 312 с. .